

נייר עמדה: דרישה ל"עליית יהודים להר הבית" –

כמסווה למהלך לאומני קיצוני לשינוי הסטטוס קוו

מוגש לוועדת המשנה ל"עליית יהודים להר הבית" של ועדת הפנים של הכנסת

3/4/14

קיימת חשיבות דרמטית להכרתם והבנתם של המניעים הרחבים והנסתרים מאחורי הכותרת התמימה לכאורה של "עליית יהודים להר הבית". כפי שנבהיר להלן, לאורם של מניעים אלו, החלטות שייקבעו בידי הוועדה, ככל שהן יובילו לשינוי הסטטוס קוו הקיים זה שנים במתחם, עלולות להירתם למאבק רחב הרבה יותר מזה המוצג באופן גלוי, שהשפעתו המקומית והמדינית עלולה להיות לא פחות מהרסנית.

1. מזה 1,300 שנה מתחם הר הבית מצוי בניהול בלעדי של גופים אסלאמיים. מאז המאה ה-16 נקבע הסטטוס-קוו לפיו מתחם הר-הבית/אל-חרם א-שריף הוא אזור תפילה מוסלמי, ואילו הכותל המערבי הוא אזור תפילה המיועד ליהודים. חלוקה זו שבה ונקבעה בידי ישראל ביוני 1967, מתוך הכרה ברגישות המקום.

2. סוגיית הר הבית היא מהמורכבות והרגישות שעל סדר היום של מדינת ישראל. יש לזהותה בעיקר כסוגיה מדינית, בעלת השלכות רחבות, לאומיות ובינלאומיות, אחת משאלות רבות של ריבונות בירושלים, של פתרון מדיני בירושלים. ככזו היא צריכה להיות אם בכלל רק חלק מהמו"מ המדיני בין ישראל לפלסטינים. כל דיון בשינוי הסטטוס קוו בהר הבית, ככל שיתקיים, לרבות עליית יהודים אליו, חייב להיות רק לערוצים מדיניים.

3. את המאבק לקידום עלייתם של יהודים להר הבית עוטף שיח הזכויות והדרישה לחופש הפולחן, אך מובילי מאבק זה, ובהם אנשי ציבור, כפי שנדגים להן, רואים בכך שלב בלבד בדרך להגשמת מטרתם - ייסודו של בית המקדש השלישי, ובמשתמע או במפורש, ייסודו במקומם של קודשי האסלאם המצויים במתחם, כפי שידגים להלן קבץ הציטטות שאספנו:

- "החזון שלי הוא בניית בית המקדש ואנו נבנה אותו במו ידינו" (יהודה גליק, יו"ר הקרן למורשת הר הבית).¹
- עיתונאית "מקור ראשון" דינה אברמסון דיווחה שבמהלך סיור בהר עם עיתונאים מהימין, אמר יהודה גליק כי "עוד מעט המוסלמים יסתלקו ואנחנו נבנה את בית המקדש".²
- "אני קורא לציבור להתחבר לריבונות של עולם ויזכו להיות שותפים לבית המקדש שאנו נבנה בקרוב ממש...אנחנו נעולי מטרה וברור לנו שהיא תבוצע ותיושם" (גליק, ערוץ 10).³
- במענה לשאלה האם צריך לבנות את בית המקדש: "בטח. לא מחר, עכשיו. במייד. יש לנו כבר מזבח מוכן במכון המקדש ועוד לפני הקמת בית המקדש נתחיל להקריב קורבנות ... לבטל את קורבן הפסח זה כמו לבטל ברית מילה" (ארנון סגל, בראיון לאתר כיפה).⁴
- "המדינה צריכה להוריד את המסגדים, לא אכפת לי לפוצץ או לא לפוצץ אני רוצה שהבנות האלו [קבוצת תלמידות שלו] יתנו הוראה לצבא להוריד את המסגד מהר הבית.. ברגע שיהיה לנו כוח בתור מדינה אני רוצה שיורידו את המסגד מהר הבית" (בנצי גופשטיין, תלמידו של מאיר כהנא, מייסד ומנכ"ל של ארגון להב"ה).⁵

המלך ג'ורג' 27
ת.ד. 2239
ירושלים 94581

27 King George St.
P.O. Box 2239
Jerusalem 94581

Tel. טל
+972-2-6222858
Fax. פקס
+972-2-6233696

www.ir-amim.org.il
mail@ir-amim.org.il

¹ "The Violated/Sacrilegious Mount", Maayanei Hayeshua, <http://www.myim.co.il/main.php?mod=newsOpen&articleID=1389>

² <http://www.nrg.co.il/online/11/ART2/486/981.html> גליק הכחיש את הדברים.

³ "דם קדוש", ערוץ 10 24/7/13, <http://docu.nana10.co.il/Article/?ArticleID=991318>

⁴ "ארנון סגל רוצה לבנות את בית המקדש כבר אתמול", אתר כיפה 28/11/13, <http://www.kipa.co.il/now/54480.html>

⁵ https://www.youtube.com/watch?v=d_EvgsY7Kq8&feature=youtube_gdata_player

- "בעזרת ה' בעוד עשור נעמוד לרגלי בית המקדש" (שר הבינוי והשיכון אורי אריאל, יולי 2013).
- "אני מאחל לעצמי ולכל אחי הכהנים שנזכה לברך את ברכת הכהנים בבית המקדש" השר אריאל, לרגל השקת אתר האינטרנט "הר הקודש"⁷
- "פה (היכן שכירת הסלע) הייתי רוצה לראות את בית המקדש. הלוואי שאזכה" (השר אריאל, ערוץ 2, יולי 2013).⁸
- "זה לא עניין דתי, זה עניין של ריבונות..." "המנורה, סמל מדינת ישראל, תשוב בעזרת ה' במהרה בימינו להאיר במקדשנו" (משה פייגלין, 19/2/14).⁹
- הרב ישראל אריאל, ראש מכון המקדש, קרא במספר הזדמנויות לעלות להר מדין כיבוש. למשל, "בוודאי שכיבוש ההר מדין זרים דוחה את הטומאה"¹⁰.
- "המקדש יקום על חשבון המסגדים, אין ספק";
 "יש מצווה לבנות את המקדש. במידה וזה לא יהיה ברצון אז מישוה שלם את המחיר";
 "המסגד יפורק בידינו, נבין מה חובתנו ונעשנה"
 (יהודה עציון, שותף קרוב של גליק, אשר בשנות ה-80 היה חבר במחתרת היהודית ואף תכנן לפוצץ את כיפת הסלע, ערוץ 10, 4/1/14).¹¹
- בכנס אשר התקיים ביוני 2013 התייחס גליק לכוונתו של עציון לפוצץ את כיפת הסלע ואמר "אני שמח שיהודה ניסה את אשר ניסה", ומיהר להוסיף "ואני שמח שהוא לא הצליח. אם לא היה יהודה עציון אחד בינינו זה היה לבושתנו".

4. המאבק כולו לקידום עלייתם של יהודים להר הבית צובר תאוצה משמעותית מאמצע שנת 2013, אז חלה עליה משמעותית בפעילות הסיורים והביקורים שמארגנים פעילי הר הבית למקום. מדי יום מתקיימים סיורים המאורגנים ומודרכים על ידי פעילי הקמפיין, הוקמה עמותת "ישי – להקמת בתי כנסת על הר הקודש", הוקמו שני אתרי אינטרנט חדשים¹² המפרסמים את הסיורים, בתחילת שנת 2014 נוסדו שני עלונים המיוחדים לנושא הר הבית ובנייתו ואשר מחולקים בבתי כנסת¹³, תנועת הנוער הדתית-לאומית אריאל הקדישה את שנת תשע"ד כ"שנת המקדש" וגורמים שונים בציבור הדתי-לאומי מארגנים אירועים בנושא בית המקדש, ביקורים אל הר הבית ועוד.¹⁴

5. כך גם, בסמוך לחודש הרמדאן וחג עיד אל-פיטר, במהלך חגי תשרי, ובדומה במהלך חנוכה ופורים, יצאו פעילי המקדש בהצהרות בדבר עליה להר כמימוש ריבונות וכביטוי לדרישה לבנות את בית המקדש¹⁵. המתח הרב בעקבות הצהרות אלו וההתארגנויות של גופים מוסלמים "להדוף את המתנחלים הפולשים" הביא לכך שהמשטרה סגרה את ההר ללא מוסלמים מספר פעמים באותם חודשים. מאחר ומדובר בתסריט ידוע מראש, פעילי הר הבית התכוננו לסגירת ההר והתבססו עליה כדי להעצים את הקמפיין שלהם ולגייס תמיכה לדרישתם להתרת תפילה של יהודים. בכל פעם שההר נסגר ללא מוסלמים, ארגוני הפעילים

⁶ "We Will Celebrate the Next Decade in the Temple", Makor Rishon, http://the--temple.blogspot.co.il/2013/07/blog-post_30.html

⁷ "אתר 'הר הקודש': <http://harhakodesh.co.il>

⁸ "אורי אריאל עם ערוץ 2 בהר הבית", חדשות ערוץ 2, 16/7/13 דקה 55:0

⁹ "סיור מרגש עם חה"כ פייגלין בהר הבית", תחילת הסרטון ודקה 10:10. הערוץ של משה פייגלין באתר יוטיוב, 23/2/14

¹⁰ "מותר וצריך לקיים ביקורי ריבונות בהר הסלע" ערוץ 7, 28/1/14, https://www.youtube.com/watch?v=wMoxHFHiFMY&feature=youtu_gdata_player

¹¹ "אנשי ההר", ערוץ 10, 4/1/14, <http://www.nana10.co.il/video/?videoid=180161&ssv=1>

¹² אתר הליבי"ה <http://li-ba.org> ואתר הר הקודש <http://harhakodesh.co.il>

¹³ http://the--temple.blogspot.co.il/2014/02/blog-post_3616.html; http://the--temple.blogspot.co.il/2014/03/blog-post_11.html

¹⁴ למשל שבוע של הרצאות, פעילויות ועליה יומיומית להר הבית שהתקיים בהתנחלויות דולב, טלמון ונריה בדצמבר 2013

¹⁵ http://the--temple.blogspot.co.il/2013/12/blog-post_12.html?spref=bl ושבוע דומה שהתקיים בצפת בסוף מרץ 2014

¹⁵ ראו למשל הכרוז שפורסם לקראת פורים האחרון באתר הר הבית: http://the--temple.blogspot.co.il/2014/03/blog-post_3832.html

¹⁵ http://the--temple.blogspot.co.il/2014/03/blog-post_15.html

עצרות מחאה.¹⁶ פעילות המחאה זכתה לתהודה רבה מעבר לציבור הדתי-לאומי. הצגת המחאה כסובבת סביב זכות התפילה של יהודים בהר הוכחה כמוצלחת: התביעה ל"חופש פולחן" זכתה לסיקור תקשורתי אוהד.

6. בין יולי לנובמבר 2013 נרשמו אירועים רבים של פעילים אשר הפרו את הנחיות המשטרה שלא להתפלל בהר: פעילים רבים הוצאו מהר הבית אחרי שהתפללו, השתטחו על הקרקע או הניפו את דגל המדינה בהר.¹⁷

7. קמפיין השטח הגיע לשיא בחודש נובמבר 2013, לאחר שהמשטרה החליטה על הרחקתו של גליק מהר הבית לתקופה של חצי שנה משום שהפר את הנחיות השוטרים במקום.¹⁸ גם הרחקה זו גויסה לצורכי הקמפיין וגליק פתח בשביתת רעב מתוקשרת, ואכן כעבור 12 יום ביטלה המשטרה את הרחקתו של גליק מהר הבית.

8. לפני שבועות ספורים, ב-17 במרץ בחג פורים, נעצר גליק בידי המשטרה בהר הבית והואשם שקילל מתפללים מוסלמים. שוב הוצא לו צו הרחקה מההר ל-10 ימים, אשר הוארך לאחר מכן ל-4 חודשים. גליק אשר הכחיש את המיוחס לו, הגיש תביעה נגד המשטרה ופתח בשביתת רעב נוספת, אשר שוב מגויסת לתמיכה בקמפיין המאורגן.¹⁹

9. הפעילים שבשטח מפעילים לחצים רבים על השוטרים והמאבטחים בהר הבית ואף מכפישים באופן אישי את חלקם. תמיכת החכ"ם והשרים בקמפיין, מובילה גם למסע ציבורי נגד כוחות השיטור המקום. בפרסומים שונים קוראים הפעילים להגיע להר במספרים גדולים על מנת להתיש את מערך האבטחה²⁰, באתר אינטרנט מרכזי של הפעילים פורסמה "שיחה" מפורטת עם אחד המאבטחים המסביר שהמשטרה נמצאת על סף שבירה ומתאר מה על הפעילים לעשות על מנת "להוריד את המשטרה על הברכיים"²¹.

10. הפעילים מפיצים באינטרנט סרטונים ותלונות על התנהגות השוטרים ובמרץ 2014 הוגש לוועדת הפנים של הכנסת בידי פרויקט הליבי"ה של יהודה גליק, דו"ח על "התנכלות, זלזול ופגיעה בזכויות האדם של היהודים העולים להר בידי המשטרה"²². השר אורי אריאל כינה את סגירת הר הבית "שערוריה חסרת תקדים והפרת התחייבות מפורשת של משטרת ישראל... פגיעה בזכויות הבסיסיות ביותר של אזרחים מן השורה."²³ סגן השר זאב אלקין התבטא באופן דומה: "זאת שערורייה, בושה וכלימה"²⁴.

11. כך גם משמשים לדאבונו דיוני ועדת הפנים של הכנסת במה מרכזית לקידומו של הקמפיין האמור. במילותיו של גליק, התרת התפילות תהיה "פתח המחט" שדרכו יתרחש המהפך

¹⁶ "משמרת מחאה מול הר הבית", הקול היהודי, 31/7/13 <http://tinyurl.com/pkwr4pf>

¹⁷ למשל: "כל השיטות: כך מונעים ביקור יהודים בהר הבית", נרג' 29/9/13

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/509/655.html>; וכן "הרב ישראל אריאל נעצר בהר הבית", אתר כיפה 10/10/13,

<http://www.kipa.co.il/now/53770.html>; "קבלת עול מלכות שמים בהר הבית", הקול היהודי, 14/10/13

<http://tinyurl.com/ldo2lnc>

¹⁸ "הרב יהודה גליק שובת רעב במחאה על הרחקתו מהר הבית", אתר כיפה 4/11/13,

<http://www.kipa.co.il/now/54150.html>

¹⁹ "יהודה גליק: ללא הר הבית אין טעם לחי"ם", ערוץ 7, 20/3/14 <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/273029>

²⁰ "יהודים יקרים, הר הבית קורא לכם", אתר הבית היהודי 22/10/14 http://the--temple.blogspot.co.il/2013/10/blog-post_3417.html

²¹ "מאבטח בהר הבית: מדיניות איסורי התפילה בהר הבית על סף שבירה", אתר הר הבית 8/11/13 http://the--temple.blogspot.co.il/2013/11/blog-post_8.html

²² "מיזם הליבה מציד דו"ח מצב בהר הבית", אתר החדשות של הר הבית, 11/3/14 http://the--temple.blogspot.co.il/2014/03/blog-post_5496.html

²³ "ללא הודעה מוקדמת: הר הבית נסגר ליהודים", אתר כיפה 24/9/14 <http://www.kipa.co.il/now/53513.html>

²⁴ "דווקא היום: הר הבית סגור ליהודים בידי המשטרה", נרג' 16/7/13 <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/490/739.html>

הדרמטי: " פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם פתחו של אולם. מה זה אולם? האולם זה המקדש"²⁵. ובמילותיו של פעיל מרכזי אחר, דוד ארנון סגל: "ברגע שיאפשרו לעלות להר בית כמו שצריך ... תהיה תפילה ואחרי זה קורבנות ובית מקדש. לא יהיה אפשר למנוע את זה."²⁶

12. מנגד נאמר, כי שינוי המציאות שנקבעה בשנת 1967 יכול להיעשות אך ורק בהסכמה ולא בכפייה. שינוי חד צדדי של המצב הקיים יפגע אנושות ביחסי ישראל ירדן. ירדן והרשות הפלסטינית הם הכתובת להידברות על כל התנהלות במתחם.

אין בנו ספק כי הקמפיין המתואר כאן מאתגר מאד, והוא דורש אומץ ציבורי רב בהבנת עומקו של השינוי הנתבע כאן על ידי הפעילים, ואת הבנת הכסות הניתנת לו בשפת זכויות תמימה לכאורה. לכן נבקש כי הוועדה תכיר לעומקם את המניעים שמאחורי הדרישה לעליית יהודים להר הבית, ותדע לעמוד בפרץ בפניה, תוך הבנת ההשלכות המדיניות של צעד זה.

טוב היה אם אף אם הייתה הוועדה מקדישה את דיוניה דווקא לפעילותן המסוכנת של תנועות המקדש ולהצבת סייגים בפני הגיבוי הממשלתי והפוליטי שניתן להן.

---

²⁵ ראיון בירחון טל שמים, גיליון 67, 2009

²⁶ "ארנון סגל רוצה לבנות את בית המקדש כבר אתמול", אתר כיפה, 28/11/13 <http://www.kipa.co.il/now/54480.html>